

Sygn. akt II AKa 339/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Adam Wrzosek (spr.)

Sędziowie: SA – Izabela Szumniak

SA – Rafał Kaniok

Protokolant: – sekr. sąd. Ewelina Turlej

przy udziale Prokuratora Jacka Pergałowskiego

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2023 r.

sprawy O. K., syna I. i L. z domu C., urodz. (...) w S. w Ukrainie

oskarżonego z art. 156 § 1 pkt 2 i § 3 k.k.

na skutek apelacji, wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 11 maja 2022 r. sygn. akt XVIII K 15/22

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

I. zwalnia oskarżonego O. K. od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, obciążając wydatkami poniesionymi w tym zakresie Skarb Państwa;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. R. B. kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) zł, zawierającą 23 % VAT, tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu oskarżonego przez Sądem Apelacyjnym.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 339/22
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 11 maja 2022 r.,
sygn. akt XVIII K 15/22

Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

<u>2.1.1. Fakty uznane za udowodnione</u>					
Lp.	Wskazać oskarżonego.	Wskazać fakt.	Dowód ze wskazaniem numeru karty, na której znajduje się dowód.		
<u>2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione</u>					
Lp.	Wskazać oskarżonego.	Wskazać fakt.	Dowód ze wskazaniem numeru karty, na której znajduje się dowód.		

2.2. Ocena dowodów

<u>2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów</u>		
Wskazać fakt	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu.

<u>2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów</u>	

<u>(dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</u>		
Wskazać fakt	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu.

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzuty	
	Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, mający wpływ na jego treść, polegający na ustaleniu związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy zachowaniem oskarżonego, a skutkiem w postaci śmierci pokrzywdzonego I. R. oraz orzeczenie rażąco niewspółmiernie surowej kary pozbawienia wolności.	# zarzuty niezasadne
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny lub niezasadny.		
Zarzuty zawarte w apelacji nie są zasadne. Skarżący nie kwestionuje ustaleń Sądu pierwszej instancji, że oskarżony swoim zachowaniem, wskazanym w czynie mu przypisanym, spowodował u pokrzywdzonego obrażenia głowy skutkujące chorobą realnie zagrażającą życiu. Zdaniem skarżącego brak było podstaw do stwierdzenia istnienia związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy powyższym zachowaniem oskarżonego, a zgonem		

pokrzywdzonego. W uzasadnieniu apelacji obrońca podniósł, że bezpośrednio po pobiciu pokrzywdzonego na miejscu zdarzenia pojawili się funkcjonariusze Policji, którzy po rozmowie z pokrzywdzonym, nie wezwali pogotowia ratunkowego. Następnie obrońca zauważył, że: „fakt rozległości obrażeń wewnętrznych pokrzywdzonego i ich niebezpieczeństwa dla życia rozpoznano dopiero w trakcie sekcji zwłok pokrzywdzonego”, a „rozległość tych urazów była nieproporcjonalna do urazów zewnętrznych, które faktycznie były nikłe i w taki też sposób zostały ocenione przez interweniujących doświadczonych funkcjonariuszy Policji”. W uzasadnieniu apelacji obrońca podniósł też, że biegła z zakresu medycyny sądowej stwierdziła, że: „natychmiastowe udzielenie pokrzywdzonemu pomocy medycznej w postaci hospitalizacji i zabiegu neurologicznego stwarzałoby szansę uratowania życia”. Tym samym zdaniem obrońcy brak było podstaw do przyjęcia, że zachowanie oskarżonego wyczerpywało znamiona czynu z art. 156 § 3 k.k. i winien mu zostać przypisany jedynie czyn z art. 156 § 1 pkt 2 k.k.

Art. 156 § 3 k.k. przewiduje odpowiedzialność za następstwo umyślnego spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, w postaci śmierci pokrzywdzonego. Przypisanie tego czynu ma miejsce wtedy, gdy sprawca nie obejmuje swoim zamiarem spowodowania śmierci pokrzywdzonego, tj. nie chce, ani nie godzi się na tego rodzaju następstwa swojego zachowania, ale tego rodzaju następstwo swojego zachowania

przewiduje lub co najmniej może je przewidzieć.

Z ustaleń Sądu pierwszej instancji, które nie są kwestionowane przez skarżącego, poczynionych na podstawie zeznań bezpośrednich obserwatorów zdarzenia i nagrań monitoringu wynika, że zachowanie oskarżonego było bardzo brutalne. Sąd Okręgowy zwraca uwagę, że świadek J. H. stwierdziła: „oskarżony uderzył pokrzywdzonego z taką siłą, że ten uderzył głową w stalowe rusztowanie, że było słychać dźwięk uderzenia o nie, jak również rusztowanie zatrzęsło się”. Sąd Okręgowy stwierdził też, że nagrania monitoringu i relacje świadków ukazują, iż:

- „oskarżony zadawał pięścią w głowę pokrzywdzonego ciosy, których następstwem były wielokrotne upadki pokrzywdzonego na ziemię wraz z uderzeniami o twarde (betonowe, kamienne) podłoże”,

- „pokrzywdzony upadając uderzał głową o ziemię z taką siłą, że jego głowa aż odskakiwała od podłoża”,

- „oskarżony wielokrotnie zadawał ciosy pokrzywdzonemu pięścią i otwartą ręką oraz rzucał nim o twarde podłoże, na skutek czego I. R. wielokrotnie upadał uderzając bardzo silnie tyłem głowy w kostkę brukową, jak również uderzał o elementy otoczenia (min. ścianę i rusztowanie), nadto kopał pokrzywdzonego w okolice głowy”.

Nadto Sąd pierwszej instancji podniósł, że już po pierwszym upadku pokrzywdzonego i uderzeniu głową o chodnik oskarżony: „miał świadomość tego, że pokrzywdzony z uwagi na stan nietrzeźwości nie jest w

stanie podejmować żadnych działań obronnych, w tym także chronić niezwykle wrażliwej na urazy części ciała jaką jest głowa, przed uderzeniami o podłoże i twarde elementy otoczenia. Mimo tego przez następne kilkanaście minut wielokrotnie powtarzał zadawanie ciosów skutkujących kolejnymi upadkami pokrzywdzonego na twarde podłoże oraz spowodował bardzo silne uderzenie jego głowy o rusztowanie. Dodatkowo (...) kilkukrotnie kopnął w okolice głowy leżącego (...) I. R.”.

Każdy musi zdawać sobie sprawę, że zdarzenie o przebiegu opisanym wyżej, z dużym prawdopodobieństwem skutkować będzie powstaniem u pokrzywdzonego nie tylko poważnych wewnętrznych obrażeń, ale też prowadzić do jego śmierci. Można zatem sprawcy zarzucić możliwość przewidywania takiego następstwa jego zachowania. Stwierdzenie, że oskarżony co najmniej miał możliwość przewidywania takiego skutku swojego zachowania opiera się na intensywności agresywnych zachowań wobec pokrzywdzonego w postaci zadawanych uderzeń i kopnięć. Dla tej oceny nie ma żadnego znaczenia to, czy u pokrzywdzonego były widoczne ślady zewnętrznych obrażeń. Możliwość przewidywania skutku, o którym mowa wyżej nie powstała u oskarżonego, co zdaje się sugerować skarżący, po zakończeniu bicia pokrzywdzonego lecz w trakcie zdarzenia i zadawania kolejnych uderzeń. W przedmiotowej sprawie sąd nie rozstrzyga o odpowiedzialności oskarżonego za pozostawienie pokrzywdzonego w stanie zagrażającym jego zdrowiu bądź życiu, bez próby udzielenia mu

pomocy. Tego rodzaju zachowanie nie stanowi odrębnego przestępstwa i mieści się w ustawowych znamionach przestępstwa z art. 156 § 3 k.k.

Obrażenia, które pokrzywdzony doznał podczas zdarzenia stanowiły chorobę realnie zagrażającą jego życiu i skutkowały zgonem. Biegła z zakresu medycyny sądowej, do opinii której odwołuje się obrońca oskarżonego, stwierdziła, że udzielenie pokrzywdzonemu bezzwłocznej pomocy medycznej i przeprowadzenie zabiegu neurochirurgicznego stwarzałoby szansę na uratowanie mu życia. Nie oznacza to, że w wyniku udzielenia pomocy medycznej nie doszłoby do zgonu pokrzywdzonego.

Policjanci przybyli na miejsce zdarzenia po jego zakończeniu, nie wezwali pogotowia ratunkowego. Wynikało to z braku u pokrzywdzonego widocznych obrażeń zewnętrznych. Nie uwalnia to oskarżonego - z przyczyn opisanych w niniejszym uzasadnieniu - od odpowiedzialności na podstawie art. 156 § 3 k.k. W tym miejscu należy zauważyć, że do odpowiedzialności z art. 156 § 3 k.k. nie jest konieczne, aby działanie sprawcy było jedyną i wyłączną przyczyną śmierci ofiary. Niezbędne jest jedynie ustalenie związku przyczynowego między działaniem sprawcy i przynajmniej jedną z przyczyn powodujących skutek końcowy w postaci śmierci pokrzywdzonego (vide: wyroki Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 06.06.2019 r., sygn. II AKa 49/19, LEX 2719378 i Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 31.01.2019 r., sygn. II AKa 215/18, LEX 2269468).

Zasadnie zatem Sąd Okręgowy przypisał oskarżonemu O. K. przestępstwo z art. 156 § 1 pkt 2 i § 3 k.k.

Sąd odwoławczy mógłby dokonać korekty kary orzeczonej wobec oskarżonego w przypadku stwierdzenia, że jest ona rażąco niewspółmierna w rozumieniu, o którym mowa w art. 438 pkt 4 k.p.k. Ma to miejsce wtedy, gdy na podstawie okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można byłoby przyjąć, że zachodzi wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd pierwszej instancji a karą, jaką należałoby wymierzyć w następstwie prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary. Na gruncie art. 438 pkt 4 k.p.k. nie chodzi przy tym o każdą ewentualną różnicę w ocenie co do wymiaru kary, ale o różnicę tak zasadniczą, iż karę wymierzoną nazwać można byłoby – również w znaczeniu potocznym – rażąco niewspółmierną, tj. niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować.

Zważywszy na na brutalne zachowanie oskarżonego, który wielokrotnie uderzał pokrzywdzonego powodując jego upadki i uderzenia głową o twarde podłoże i kopał go w okolice głowy oraz to, że pokrzywdzony nie sprowokował oskarżonego i nie stawiał żadnego oporu, działanie w miejscu publicznym dostępnym dla osób postronnych, co wskazuje na rażące ignorowanie nie tylko obowiązującego porządku prawnego lecz także podstawowych zasad obowiązujących w relacjach z innymi osobami - tego rodzaju sytuacja

w odniesieniu do kary orzeczonej wobec oskarżonego nie ma miejsca.	
Wniosek	
- zmiana zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie - uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.	# zasadne # częściowo zasadne # niezasadne
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny lub niezasadny.	
Z przyczyn wskazanych wyżej wnioski zawarte w apelacji nie mogły zostać uznane za zasadne.	

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
Wskazać wszystkie okoliczności, które sąd uwzględnił z urzędu, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów (art. 439 k.p.k., art. 440 k.p.k.).	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności.	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
<u>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</u>	
<u>1</u>	Przedmiot utrzymania w mocy

Zwiążle o powodach utrzymania w mocy.	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwiążle o powodach zmiany.	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia	
	# art. 439 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia.	
	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia.	
	Konieczność umorzenia postępowania # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia.	
4.	Konieczność warunkowego umorzenia postępowania # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia i warunkowego umorzenia ze wskazaniem podstawy prawnej	

warunkowego postępowania.	umorzenia	
5.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia.		
<u>5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania</u>		
<u>5.4. Inne rozstrzygnięcia z wyroku</u>		
Lp.	Wskazać punkt rozstrzygnięcia z wyroku.	Przytoczyć okoliczności.
6. Koszty Procesu		

Wskazać oskarżonego.	Wskazać punkt rozstrzygnięcia z wyroku.	Przytoczyć okoliczności.
O. K.	II III	<p>Z uwagi na sytuację majątkową oskarżonego i wysokość orzeczonej wobec niego kary pozbawienia wolności podstawie art. 624 § 1 k.p.k., art. 626 § 1 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (t.j. Dz. U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 z późn. zm.) zwolniono oskarżonego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, a wydatkami w tym zakresie obciążono Skarb Państwa.</p> <p>Na podstawie art. 29 ust. 2 prawa o adwokaturze, § 2, § 4, § 17 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz</p>

ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2016.1714) zasądzono na rzecz adw. R. B. Kancelaria Adwokacka w W. wynagrodzenie za obronę z urzędu oskarżonego przed Sądem Apelacyjnym.

7. PODPIS

Adam Wrzosek

Rafał Kaniok Izabela Szumniak

<u>1.3</u> <i>Granice zaskarżenia</i>			
Wpisać kolejny numer załącznika 1			
Podmiot wnoszący apelację	obrońca oskarżonego		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	orzeczenie o winie i karze		
<u>1.3.1</u> <i>Kierunek i zakres zaskarżenia</i>			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		

#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
<u>1.3.2</u> <u>Podniesione zarzuty</u>		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierności kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego	

	zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
<i>1.4. Wnioski</i>		
#	uchylenie	# zmiana